

UCHWAŁA NR IV/23/2024
RADY MIEJSKIEJ OSTRZESZÓW

z dnia 27 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2024r. poz. 609 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.), Rada Miejska Ostrzeszów uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ostrzeszów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej Ostrzeszów

Tomasz Kosmała

Załącznik
do Uchwały Nr IV/23/2024
Rady Miejskiej Ostrzeszów
z dnia 27 czerwca 2024 roku

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Charakterystyka społeczno-demograficzna Miasta i Gminy Ostrzeszów
3. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie
4. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny
5. Adresaci Programu
6. Zasoby instytucjonalne
7. Źródła finansowania Programu
8. Przewidywane efekty Programu
9. Monitoring i ewaluacja Programu

Wprowadzenie

Rodzina wciąż pozostaje fundamentalnym środowiskiem wychowawczym, które ma kluczowy wpływ na rozwój i kształtowanie osobowości dzieci. Niezależnie od zróżnicowania kulturowego, terytorialnego czy etnicznego, to właśnie w rodzinie dzieci nabywają wzorce zachowań, norm społecznych oraz systemu wartości. Według badań CBOS z lutego 2019 roku wynika, że rodzina przez Polaków jest postrzegana jako fundamentalna i niezmiennie istotna wartość w społeczeństwie polskim. Szczęście rodzinne zajmuje ważne miejsce w systemie wartości Polaków, a większość badanych uznaje, że do pełni szczęścia potrzebna jest rodzina. Ponadto, pomimo zmian społecznych i kulturowych, definicja rodziny jest rozumiana coraz szerzej, obejmując różne formy związków, takie jak małżeństwo z dziećmi, rodzice samotnie wychowujący dzieci, osoby w związkach nieformalnych wspólnie wychowujące dzieci, a nawet małżeństwa bezdzietne. Rodzina nie tylko zaspokaja potrzeby fizyczne, egzystencjalne i psychiczne swoich członków, ale także odpowiada za naukę samodzielności i odpowiedzialności. To tutaj kształtują się postawy wobec innych ludzi oraz rozwijają umiejętności interpersonalne. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny wymaga odpowiedniej atmosfery w domu, która sprzyja poczuciu bezpieczeństwa i akceptacji.

Współczesne rodziny w Polsce borykają się z różnorodnymi wyzwaniami, takimi jak: trudna sytuacja materialna, przemoc, alkoholizm i inne uzależnienia, choroby psychiczne, bezrobocie czy ubóstwo. Te czynniki mają istotny wpływ na codzienne funkcjonowanie rodzin oraz rozwój dzieci. Coraz częściej obserwuje się także wzrost liczby dzieci objętych pieczęcią zastępczą, co świadczy o trudnościach w zapewnieniu im odpowiedniej opieki i wsparcia. Oznacza to, że wiele rodzin nie gwarantuje dzieciom prawidłowej opieki i wychowania, dlatego też rodziny doświadczające trudności i dysfunkcji powinny zostać objęte pomocą mającą na celu wspieranie i dążenie do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania. W celu poprawy sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo należy współpracować na ich rzecz pomiędzy instytucjami i podmiotami.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej można określić następujące formy pracy z rodziną:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapia i mediacja,
- pomoc prawna,
- organizowanie dla rodzin grup wsparcia.

Z przeprowadzonych badań przez CBOS z sierpnia 2022 wynika, że 46% Polaków chciałoby mieć dzieci. Obecnie 17% badanych ma jedno dziecko, około co trzeci badany (36%) ma dwoje dzieci, a 11% troje. Ponad jedna czwarta dorosłych Polaków (28%) nie ma dzieci. Jedynie 7% respondentów zadeklarowało brak chęci posiadania potomstwa. Analiza danych demograficznych wykazuje, że preferencje dotyczące posiadanej liczby dzieci są zróżnicowane ze względu na wiek, stan cywilny, dochody, miejsce zamieszkania oraz poziom wykształcenia respondentów. Ważnym aspektem przeprowadzonych badań jest fakt, że aż 21% młodych osób w wieku 18-24 lat nie planuje posiadania dzieci, co może mieć istotne konsekwencje dla przyszłości demograficznej kraju. Istnieje również znaczna grupa osób (20%), które chciałyby mieć jeszcze jedno dziecko, co może wskazywać na potencjalną zmianę w ich planach prokreacyjnych w przyszłości. Z powyższych badań wynika, że większość społeczeństwa deklaruje chęć posiadania dzieci lub już je posiada (72% respondentów), dlatego tak ważne jest realizowanie przez gminę działań mających na celu zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026 został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.). Zgodnie z art.176 pkt.1 ww. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program skierowany jest do rodzin, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze. Jego nadrzędnym celem jest zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju poprzez wspieranie całych rodzin. Program realizuje działania profilaktyczne i edukacyjne z zakresu opiekuńczo-wychowawczego, a także oferuje wsparcie w trudnych sytuacjach życiowych, aby wspomagać całą jednostkę rodzinną.

Podstawy prawne opracowania programu

Głównym celem Programu jest skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program ten określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Realizacja Programu powinna prowadzić do podejmowania działań profilaktycznych i ograniczenia dysfunkcji rodzin oraz rozbudowy systemu opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 dla Miasta i Gminy Ostrzeszów jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (*Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.*),
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r.,
- Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 177 z późn.zm.*),
- Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (*t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn.zm.*),
- Ustawą z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (*Dz. U. z 2023r. poz.1923*),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (*t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 424*),
- Ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 2151 z późn. zm.*)
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (*t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1939 z późn. zm.*),
- Wielkopolskim Programem Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2023 – 2031.

Poniżej opisane zostały dane statystyczne dotyczące poszczególnych form pomocy, aktualne zasoby, zaobserwowane tendencje i wynikające z nich propozycje kierunków koniecznych działań.

Wspieranie rodziny jako główne zadanie gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy zapewnić wsparcie, które polega w szczególności na wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny, dążeniu do reintegracji rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny,
- placówek wsparcia dziennego,
- rodzin wspierających.

Asystent rodziny

Asystentura rodziny, jako integralna część strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych, stanowi kluczowe wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Według ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny demonstrujące bezradność opiekuńczo-wychowawczą lub dążące do odzyskania zdolności do sprawowania pieczy nad dziećmi, którym sąd udzielił zabezpieczenia w postaci umieszczenia dziecka poza środowiskiem domowym - mają możliwość uzyskania wsparcia w postaci asystenta rodziny. Ta forma wsparcia, zgodnie z przepisami, opiera się na dobrowolnej współpracy z rodzinami, które pragną przezwyciężyć różnorodne trudności życiowe, tworząc tym samym odpowiednie warunki do rozwoju i wychowania swoich dzieci. Zgodnie z art. 15 ww. ustawy, do zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;

- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno- pomocową.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, z jej aktywnym udziałem oraz z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny. Asystent rodziny pełni funkcję wsparcia psychicznego, emocjonalnego, doradczą, diagnostyczno-monitorującą, motywująco-aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Praca asystenta z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu odpowiedzialności za losy swojej rodziny, podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. Działania podejmowane przez asystenta rodziny służą udzielaniu rodzinie wszechstronnej pomocy tak, aby mogła ona w wystarczającym zakresie realizować zadania wynikające z funkcji rodziny. Wsparcie asystentów rodziny jest formą profilaktyki i przeciwdziałania rozwojowi takich zaniechań, które obligują odpowiednie służby do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Praca z rodziną oparta jest na szacunku dla jej indywidualnych doświadczeń, potrzeb oraz zrozumieniu, że wieloletnie trudności, nieprawidłowe nawyki i niskie poczucie wartości osób nie zmieniają się w szybkim tempie.

Działania asystentów rodziny mają na celu nie tylko rozwiązanie bieżących problemów, ale również przeciwdziałanie powstawaniu dalszych zaniechań, które mogą prowadzić do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Dlatego też, skuteczność asystentury nie jest mierzona ilością rozwiązanych problemów, lecz zmianami w postrzeganiu siebie i swojego działania przez klientów. Wzmocnienie poczucia sprawstwa, poczucia kompetencji w roli rodzica, samodzielność w radzeniu sobie z trudnościami życia rodzinnego, umiejętność

zwracania się po pomoc, poprawa funkcjonowania dzieci w rodzinie i środowisku szkolnym to przykłady efektów współpracy z asystentem rodziny. Wobec rodzin, w których podejmowane działania nie przynoszą pożądanych zmian oraz w szczególnie niepokojących sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu dziecka, MGOPS zwraca się do Sądu Rejonowego z prośbą o podjęcie odpowiednich działań.

Asystent rodziny koordynuje wsparcie wielu instytucji. Asystenci rodziny z Miasta i Gminy Ostrzeszów współpracują z takimi instytucjami jak: szkoły, przedszkola, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrzeszowie, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Ośrodek Leczenia Uzależnień „Remedium”, biorą udział w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych, Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczących procedury „Niebieskiej Karty” oraz w spotkaniach związanych z okresową oceną sytuacji dziecka umieszczonego w Pieczy Zastępczej.

W trakcie wykonywania swoich obowiązków asystenci spotykali się z różnymi problemami w rodzinach np.: niskie umiejętności wychowawcze (krzyk, odrzucanie emocjonalne dzieci, brak dbania o potrzeby materialne dzieci), wyuczona bezradność życiowa, niskie umiejętności gospodarowania budżetem domowym, niskie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, brak utrzymywania czystości w domu oraz higieny osobistej, brak konstruktywnych wzorców spędzania czasu wolnego, zaniedbania zdrowotne, edukacyjne, uzależnienia od alkoholu (zarówno matki jak i ojcowie), uzależnienia od innych środków odurzających, choroby psychiczne, przemoc psychiczna i fizyczna, niepełnosprawność, upośledzenie umysłowe rodziców i dzieci, bezrobocie. Kryzysy w rodzinie pojawiają się również ze względu na zwiększenie liczby rozwodów oraz powstawanie tymczasowych konkubinatów zorientowanych na wspólne życie do czasu pojawienia się trudności. W dalszym ciągu wzrasta postawa roszczeniowa ludzi (nastawionych na konsumpcjonizm, wolność wyboru bez chęci brania odpowiedzialności za swoje zachowanie). Pomimo trudnej sytuacji materialnej rodzice często wydają środki finansowe na zbędne dobra materialne, jednocześnie potrzeby rozwojowe dzieci są zaniedbywane i traktowane jako uciążliwy obowiązek. W/w zjawiska powodują zaniedbania w sferze opieki i wychowania dzieci oraz nasilenie się różnych form przemocy domowej. Wychowanie dzieci w tych rodzinach nie jest planowym i świadomym procesem. Potrzeby emocjonalne dzieci czy aspiracje edukacyjne są marginalizowane. W konsekwencji dzieci z wieloproblemowych rodzin są słabiej przygotowane do samodzielnego życia, osiągnięcia sukcesów osobistych, satysfakcjonującego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych. Dochodzi wówczas do zjawiska dziedziczenia statusu rodziców i powielania nieprawidłowych wzorców.

Przeszkodami we wspieraniu w/w rodzin są niekiedy niewystarczające zasoby instytucjonalne. Samotni rodzice, którzy chcieliby podjąć zatrudnienie nie mają możliwości

powierzenia swoich dzieci pod bezpłatną opiekę w godzinach popołudniowych. Na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów działają jedynie 4 świetlice środowiskowe, które takową opiekę zapewniają. Brakuje również miejsc pracy dla osób (rodziców) posiadających upośledzenie umysłowe, które w znaczący sposób uniemożliwia im odnalezienie się na rynku pracy. W ostatnich latach znacznie wzrosła ilość rodzin objętych asystenturą z uwagi na sądowe zobowiązanie rodziców do współpracy. Są to często rodziny o dobrym statusie materialnym, nieznane pracownikom socjalnym. Mimo istniejących, bardzo często licznych problemów, rodziny te nie chcą współpracować z przydzielonym im pracownikiem pomocy społecznej.

Do nowej roli asystenta rodziny należy udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem. Wpis ten zawarty w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.) zawiera wyjaśnienie, że jest to sytuacja szczególnie trudna dla osoby nieletniej. Jeśli oskarżony nie posiada przedstawiciela ustawowego lub osoby, pod której pieczęą pozostaje, albo przewodniczący uznał, że udział tych osób może prowadzić do naruszenia praw lub interesów oskarżonego, jest niecelowy ze względu na jego dobro, uniemożliwia przeprowadzenie posiedzenia albo rozprawy albo utrudnia je w istotny sposób, oskarżony może wskazać inną osobę pełnoletnią. Jeżeli oskarżony nie wskazał takiej osoby- przewodniczący może wyznaczyć asystenta rodziny do towarzyszenia nieletniemu podczas posiedzenia. Na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów nie zaistniała do tej pory taka konieczność.

Placówki wsparcia dziennego

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka może być prowadzona w postaci objęcia dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej (zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań),
- specjalistycznej (organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię),
- pracy podwórkowej (realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

Na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów działają placówki wsparcia dziennego, takie jak: Dzienny Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Klub Senior +„Bratek”, natomiast nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obecnie na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów działają 4 świetlice środowiskowe, które znajdują się w miejscowościach: Rogaszyce, Rojów, Siedlików i Bledzianów. Zapewniają one dzieciom i młodzieży opiekę podczas czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw, zajęć sportowych, pomoc w nauce, wsparcie psychologiczne, terapeutyczne. W/w świetlice prowadzone są przez Urząd Miasta i Gminy Ostrzeszów.

Rodziny wspierające

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą tzw. rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodziny z terenu Gminy Ostrzeszów nie zgłaszają potrzeby wsparcia w formie rodzin wspierających, w związku z czym dotychczas nie prowadzono działalności w tym zakresie.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

1. Rodzina zastępcza:

- spokrewniona
- niezawodowa
- zawodowa (w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna).

2. Rodzinny dom dziecka (dla nie więcej niż 8 dzieci).

Rodzina zastępcza to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci osierocone, odrzucone lub których rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina ta pełni funkcję rodziców zastępczych bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Rodziny zastępcze dzielimy na:

a) spokrewnione - tworzona przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

b) niezawodowe - tworzona przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinie umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci. Co najmniej jedna osoba musi posiadać stałe źródło dochodu.

c) zawodowe – w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne dla małoletnich matek, dla dzieci niepełnosprawnych, dla dzieci umieszczonych na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawie nieletnich.

Rodzinny Dom Dziecka to ośrodek wychowawczy dla osieroconych lub pozbawionych opieki rodzicielskiej dzieci oraz młodzieży do 18 roku życia, który jest zorganizowany w naturalnych rodzinach zastępczych, w przystosowanych domach rodzinnych.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- 1) placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- 2) regionalna placówka opiekuńczo-wychowawcza
- 3) interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza

a) typu socjalizacyjnego - zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, zaspokaja jego niezbędne potrzeby i podejmuje działania mające na celu powrót dziecka do rodziny lub - w sytuacji gdy powrót ten nie jest możliwy – zapewnienie opieki w rodzinnej formie pieczy zastępczej lub rodzinie adopcyjnej.

b) typu interwencyjnego – zapewnia dziecku doraźną opiekę w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki. Pobyt dziecka w placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej,

c) typu specjalistyczno-terapeutycznego – zapewnia opiekę dzieciom o indywidualnych potrzebach, wymagających stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej opieki (dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności i wymagających wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych).

d) typu rodzinnego - zapewnia całodobową opiekę i wychowywanie dla nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, zaspokajają niezbędne potrzeby dzieci i podejmuje działania na rzecz powrotu dzieci do ich rodzin. Placówka rodzinna współpracuje z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym i centrum pomocy w celu sprawowania lepszej opieki nad dzieckiem i jego wychowania.

2. Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna – zapewnia opiekę dzieciom wymagającym szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci. Wojewoda, uwzględniając specyfikację może zezwolić na umieszczenie większej liczby dzieci, nie więcej jednak niż 45.

3. Interwencyjny ośrodek preadopcyjny – zapewnia opiekę noworodkom i niemowlętom wymagającym szczególnej opieki, pozbawionych czasowo lub trwale opieki rodziców. Jego celem jest jak najszybsze przywrócenie dzieciom rodziny przez powrót do rodziców biologicznych lub powierzenie ich rodzinie adopcyjnej bądź zastępczej.

Na terenie powiatu ostrzeszowskiego funkcjonują dwie placówki opiekuńczo - wychowawcze: Dom Dziecka w Ostrzeszowie oraz Dom Dziecka w Książenicach. Każda z w/w placówek dysponuje 14 miejscami dla wychowanków.

Charakterystyka społeczno-demograficzna Miasta i Gminy Ostrzeszów

Ostrzeszów jest gminą miejsko-wiejską o powierzchni 187,5 km² położoną w południowej części województwa wielkopolskiego. Według stanu na koniec 2023 r. liczba mieszkańców Gminy wyniosła 24.212 (w tym 23.689 osób zameldowanych na pobyt stały oraz 523 na pobyt czasowy). To o 112 osób mniej niż przed rokiem. Liczba mieszkańców w całej gminie pomimo okresowych wzrostów i spadków na przestrzeni ostatnich 10 lat utrzymuje się jednak na stabilnym poziomie. W zasadzie na koniec 2023 roku było dokładnie tyle samo mieszkańców (24.212) co w 2012 roku (24.211).

Liczba mieszkańców w Mieście i Gminie Ostrzeszów

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
24.211	24.127	24.139	24.184	24.173	24.188	24.102	24.158	24.234	24.374	24.323	24.212

W mieście Ostrzeszów w 2023 roku o 206 zmniejszyła się liczba mieszkańców, natomiast na terenach wiejskich odnotowano wzrost o 94 osoby.

Liczba mieszkańców w mieście Ostrzeszów

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
14.704	14.591	14.593	14.546	14.445	14.393	14.214	14.164	14.231	14.372	14.301	14.095

Tendencja wzrostowa utrzymuje się z kolei na terenach wiejskich. Od 2012 roku przybyło tam ponad 600 mieszkańców. Największym napływem mieszkańców w ostatnim roku mogą pochwalić się Olszyna (+33), Pustkowie Południe (+25), Potaśnia (+23), Siedlików (+17), Bledzianów (+15) i Zajączki (+12).

Liczba mieszkańców na terenach wiejskich w Gminie Ostrzeszów

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
9.507	9.636	9.546	9.638	9.728	9.795	9.888	9.994	10.003	10.002	10.022	10.117

Największe – po względem liczby mieszkańców – wsie na terenie gminy Ostrzeszów to niezmiennie Rogaszyce (1367 mieszkańców), Olszyna (1287), Siedlików (1158) i Rojów (852).

Liczba osób zameldowanych na terenie Gminy według stanu na 31.12.2023 r.

Sołectwo	Zameld. stałe	Zameld. czasowe	Liczba osób RAZEM	Roczny przyrost / ubytek	Mężczyźni	Kobiety
Bledzianów	386	1	387	+15	205	182
Jesiona	86	0	86	- 2	42	44
Kochłowy	304	3	307	- 3	125	182
Korpysy	174	6	180	+ 6	91	89
Kotowskie	185	1	186	- 2	96	90
Kozły	125	1	126	+ 2	71	55
Kuźniki	220	1	221	+ 7	103	118
Marydół	279	0	279	- 8	146	133
Myje	300	5	305	+ 9	152	153
Potaśnia	480	4	484	+ 23	245	239
Niedźwiedź	567	12	579	- 3	291	288
Olszyna	1.272	15	1.287	+ 33	663	624
Pustkowie Płd.	534	8	542	+ 25	275	267
Pustkowie Płn.	214	0	214	- 7	109	105

Rogaszyce	1.348	19	1.367	- 9	676	691
Rojów	816	36	852	+ 1	427	425
Siedlików	1.147	11	1.158	+ 17	577	581
Szklarka Myśl.	410	2	412	- 8	235	177
Szklarka Przyg.	627	1	628	- 7	314	314
Turze	165	0	165	- 3	78	87
Zajączki	258	8	266	+ 12	148	118
Rejmanka	86	0	86	+ 2	39	47
GMINA łącznie	9.983	134	10.117	+ 100	5.108	5.009
MIASTO Ostrzeszów	13.706	389	14.095	- 206	6.676	7.419
RAZEM (Miasto i Gmina)	23.689	523	24.212	- 112	11.784	12.428

Liczba osób spoza Gminy, które w danym roku zameldowały się na naszym terenie

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
140	169	175	212	171	244	141	120

Niestety rodzi się mało dzieci. W 2023 r. zarejestrowano 173 urodzenia mieszkańców Gminy i 231 zgonów (105 kobiet i 126 mężczyzn). Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów, wyniósł 0,74 % (niemal identycznie jak przed rokiem).

Liczba urodzeń i zgonów na terenie Gminy

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba urodzeń	229	245	231	226	232	217	191	173
Liczba zgonów	197	209	225	225	286	309	257	231

W ubiegłym roku w Gminie zameldowanych zostało 260 cudzoziemców. To wartość nieznacznie mniejsza w porównaniu do kilku ostatnich lat.

Liczba cudzoziemców, meldowanych w danym roku na terenie Gminy

Rodzaj zameldowania	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pobyt stały	1	2	3	0	5	2	1	2
Pobyt czasowy	93	136	172	276	293	316	294	260

Niestety – podobnie jak w całym kraju – bardzo niekorzystnie kształtują się dane jeśli chodzi o uwzględnienie aktywności zawodowej mieszkańców. Od 2012 roku o 1416 osób zwiększyła się grupa mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, jednocześnie o 1309 spadła liczba osób w wieku produkcyjnym.

Struktura demograficzna Gminy z uwzględnieniem aktywności zawodowej mieszkańców

Rok	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
2012	4 789	15 216	3 881
2013	4 727	15 089	4 057
2014	4 648	14 974	4 266
2015	4 587	14 878	4 445
2016	4 558	14 725	4 628
2017	4 539	14 660	4 775
2018	4 492	14 512	4 913
2019	4 502	14 428	5 074
2020	4 457	14 239	5 149
2021	4 662	14 135	5 192
2022	4 632	13 907	5 297

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Diagnoza rodzin objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie

Rodzaj danych	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Ostrzeszów (osoby zameldowane na pobyt stały i czasowy)	24.374	24.323	24.212
Liczba osób bezrobotnych Miasta i Gminy Ostrzeszów	405	444	456
kobiety	252	283	276
mężczyźni	153	161	180
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	645	637	676
Liczba pracowników socjalnych	11	11	11
Liczba rodzin, na rzecz których świadczona była wyłącznie praca socjalna	192	171	223
Liczba asystentów rodziny	3	3	3

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

W latach 2021-2022 na porównywalnym poziomie utrzymywała się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, natomiast w roku 2023 nastąpił ich wzrost. Podobna sytuacja dotyczy rodzin, na rzecz których prowadzona była wyłącznie praca socjalna. W 2023r. zauważalna jest tendencja wzrostowa w porównaniu do lat 2021-2022.

W analizowanym okresie zauważalny jest wzrost liczby osób bezrobotnych. Znacznie więcej w PUP zarejestrowanych jest kobiet niż mężczyzn. Zapewne wynika to z faktu, że kobiety opiekując się dziećmi, przez pewien okres swojego życia pozostają bierne na rynku pracy. Ponadto firmy mieszczące się na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów prowadzą głównie działalność w sektorze budowlanym i przemyśle ciężkim.

W latach 2021-2023 w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie zatrudnionych było 11 pracowników socjalnych oraz 3 asystentów rodziny.

Rodzaj danych	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
Rodziny ogółem, w tym:	645	637	676
Ubóstwo	181	184	154
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	12	15	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	27	43	50
Bezrobocie	135	120	112
Niepelnosprawność	208	207	197
Długotrwała lub ciężka choroba	342	362	356
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	86	124	123
Przemoc domowa	48	37	38
Alkoholizm	41	39	36
Narkomania	5	5	6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	4	2

Zdarzenia losowe	1	1	1
Sytuacje kryzysowe	67	68	57

Źródło: MGOPS w Ostrzeszów

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia MGOPS w Ostrzeszowie są długotrwała lub ciężka choroba, a w następnej kolejności: niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Uwagę zwraca rosnąca liczba potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.

Poniższa tabela obrazuje z kolei liczbę dzieci przebywających w Pieczy Zastępczej z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów oraz Powiatu Ostrzeszowskiego w latach 2021-2023.

Liczba dzieci przebywających w Pieczy Zastępczej w latach 2021 - 2023						
Obszar	Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
	Pieczą rodzinną	Pieczą instytucjonalną	Pieczą rodzinną	Pieczą instytucjonalną	Pieczą rodzinną	Pieczą instytucjonalną
Powiat Ostrzeszowski	82	32	89	35	99	36
MiG Ostrzeszów	38	12	41	9	50	10

Źródło: PCPR w Ostrzeszowie

W analizowanym okresie zauważalny jest wzrost liczby dzieci umieszczanych w Rodzinnej Pieczy Zastępczej, zarówno na poziomie powiatu jak i Miasta i Gminy. Liczba dzieci umieszczanych w Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej kształtuje się na zbliżonym poziomie (dot. powiatu jak i MiG).

W latach 2021-2023 wsparciem asystenta rodziny zostało objętych 109 rodzin. W tym też okresie zakończono współpracę z 26 rodzinami – w 4 przypadkach z powodu osiągnięcia zamierzonych celów, natomiast w 22 na skutek zaprzestania współpracy ze strony rodziny. W analizowanym okresie nie nastąpiło zakończenie współpracy z rodzinami z powodu braku efektów tejże współpracy.

Rodzaj danych	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
Liczba asystentów rodziny	3	3	3
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny:	35	33	41
Zakończona współpraca z rodzinami, w tym z powodu:	9	7	10
• osiągnięcia celów	0	0	4
• braku efektów	0	0	0
• zaprzestania współpracy przez rodziny	9	7	6

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

W latach 2021-2023 procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto w 157 rodzinach. W ramach tejże procedury zostało powołanych 105 Grup Diagnostyczno-Pomocowych, które odbyły 470 posiedzeń. W tym też okresie w 128 przypadkach zakończono procedurę „Niebieskie Karty”.

Rodzaj danych	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	52	60	45
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	45	38	45
Liczba utworzonych Grup Diagnostyczno-Pomocowych	38	34	33
Liczba posiedzeń Grup Diagnostyczno-Pomocowych	151	108	211

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

Cele Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do rozwoju wsparcia dla rodzin borykających się z trudnościami w wypełnianiu swoich ról. W/w Program został skonstruowany na podstawie analizy sytuacji rodzin w Mieście i Gminie Ostrzeszów, a ponadto jego założenia są spójne z poszczególnymi celami Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2023 – 2031.

Założenia Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny prezentują się następująco:

I. Cele główne:

- Wzmocnienie Rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
- Poprawa sytuacji osób funkcjonujących w systemie pieczy zastępczej.
- Wspieranie osób funkcjonujących w systemie adopcji w wyzwaniach związanych z przysposobieniem.

II. Cele szczegółowe:

- Zwiększenie dostępności i poprawa jakości wsparcia rodzin i osób funkcjonujących w systemie pieczy zastępczej i adopcji.
- Poprawa koordynacji i kompleksowości regionalnego systemu wspierania rodzin, osób funkcjonujących w systemie pieczy zastępczej i adopcji.

W ramach realizacji wyżej wymienionych celów Wielkopolski Program Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025 wyznacza m.in. następujące kierunki działań:

- Zapewnienie dostępności usług z zakresu psychoprofilaktyki dla rodziców.
- Zapewnienie dostępności usług terapeutycznych dla rodziców/ opiekunów, dzieci i młodzieży, w tym psychoterapii itp.
- Zapewnienie dostępności usług z zakresu profilaktyki zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, w tym wdrażania programów psychoprofilaktyki w szkołach.
- Wspieranie systemu asystentury rodzinnej.
- Rozwój programów wspierających rodziny wielodzietne, np. karty rodziny.

- Wspieranie programów wczesnej interwencji skierowanych do rodziców w kryzysie lub zagrożonych kryzysem, m.in. rozwodowym, w tym: poradnictwo specjalistyczne (np. psychologiczne, mediacyjne, interdyscyplinarne, prawne, itp.)

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026 jest dokumentem częściowo wdrażającym Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2023 – 2031, gdzie zostały określone następujące obszary dotyczące wspierania rodziny:

- walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu funkcji rodziny,
- przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób jej doświadczających,
- rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom.

Wymienione kierunki działań są kompatybilne z założonymi celami Programu dla Miasta i Gminy Ostrzeszów. Polski system opieki nad rodziną był przez wiele lat nieefektywny ze względu na utrzymujący się wzrost liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz brak zorganizowanego systemu wsparcia dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Obecnie rozwiązania skupiają się wokół nowych działań nakierowanych na rodzinę, takich jak asystent rodziny i rodzina wspierająca oraz promuje rodzinne formy pieczy zastępczej.

Na tej podstawie zostały określone cele Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026:

CEL GŁÓWNY:

Kompleksowe wspieranie rodzin z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz tychże rodzin.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przewyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
4. Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny, poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wspierania rodzin borykających się z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, problemem alkoholowym, przemocą, niepełnosprawnością.

Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą	2024-2026
Dożywianie dzieci w szkole	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zakład Obsługi Placówek Oświatowych	Liczba dzieci objętych dożywianiem	2024-2026
Udzielanie stypendiów na potrzeby szkolne dzieci	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci objętych stypendiami szklonymi	2024-2026
Współfinansowanie dożywiania dzieci w przedszkolach	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci	2024-2026
Współfinansowanie wypoczynku dzieciom z rodzin ubogich	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PPA Organizacje pozarządowe	Liczba dzieci z rodzin wieloproblemowych	2024-2026

Realizacja programu wspierania rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodzinny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin wielodzietnych	2024-2026
Aktywizacja zawodowa rodzin z problemem bezrobocia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób bezrobotnych	2024-2026
Adaptacja budynków na mieszkania socjalne	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Urząd Miasta i Gminy	Liczba osób, które otrzymały przydział mieszkania socjalnego	2024-2026
Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2024-2026
Utworzenie przedszkola, żłobka na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów	Miasto i Gmina Ostrzeszów	Liczba urodzeń dzieci	2024-2026

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Pomoc rodzinom posiadającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	2024-2026
Udostępnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom z rodzin wieloproblemowych	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Liczba dzieci z rodzin wieloproblemowych	2024-2026
Pomoc rodzinom w likwidacji przyczyn dysfunkcji poprzez wsparcie asystenta rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2024-2026

Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin, z którymi rozwiązano współpracę z asystentem rodziny dzięki realizacji celów współpracy	2024-2026
Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność, choroby psychiczne)	Ośrodek Leczenia Uzależnień „Remedium” Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie PPA	Liczba osób dorosłych objętych terapią	2024-2026
Rozwój działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodzin	Szkoły	Liczba dzieci korzystających z działań profilaktycznych	2024-2026
Zapewnienie dzieciom z rodzin wieloproblemowych dostępności do świetlic środowiskowych działających na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów	Urząd Miasta i Gminy Ostrzeszów PPA	Liczba dzieci korzystających z placówek	2024-2026
Utworzenie jednej placówki wsparcia dziennego	Miasto i Gmina Ostrzeszów	Liczba dzieci korzystających z placówki	2024-2026
Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Liczba „Niebieskich Kart”	2024-2026

	Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Zespół Interdyscyplinarny		
Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zwiększenie wsparcia rodzinom, w których występuje problem uzależnienia	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ośrodek Leczenia Uzależnień „Remedium”	Liczba osób uzależnionych	2024-2026

Cel szczegółowy 3: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Promowanie pieczy zastępczej w formie rodzin zastępczych, poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	2024-2026
Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej		
Udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej	2024-2026

Cel szczegółowy 4: Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wspierania rodzin borykających się z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, problemem alkoholowym, przemocą, niepełnosprawnością

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Zapewnienie warunków do rozwoju kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych osób zawodowo związanych z pracą z rodziną wieloproblemową	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PPA	Liczba pracowników	2024-2026
Rozwój asystentury rodzin oraz pracy socjalnej poprzez zwiększenie ilości pracowników	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba pracowników	2024-2026

Adresaci programu

Adresatami programu są wszystkie osoby opiekujące się własnymi dziećmi i w szczególności rodziny, które są lub mogą być zagrożone problemem niewydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz innymi trudnościami życiowymi, wpływającymi na jakość życia rodziny oraz wypełnianie jej podstawowych funkcji. Część działań jest również adresowana do specjalistów pracujących z rodzinami w celu podnoszenia ich kompetencji oraz jakości świadczonej pracy.

Wyszczególniając grupy rodzin i dzieci do których skierowany jest program są to:

- rodziny z dziećmi chcące wzmocnić kompetencje wychowawcze, skorzystać ze specjalistycznych porad lub zajęć dla dzieci,
- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej,
- rodziny zagrożone rozpadem,
- rodziny borykające się problemem bezrobocia, ubóstwa,

- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- dzieci i młodzież z rodzin dotkniętych kryzysem oraz z rodzin dysfunkcyjnych,
- dzieci i młodzież przejawiająca trudności wychowawcze i rozwojowe.

Zasoby instytucjonalne

System Wsparcia tworzą przedstawiciele instytucji, niezbędni do zbudowania kompleksowej oferty usług dla rodzin wymagających wsparcia. System wsparcia ma wspomagać rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji i rozwiązywaniu jej problemów. Cele Programu powinny być realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym, do zadań których należy praca z rodziną.

Na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów znajdują się zasoby w postaci niżej wymienionych instytucji:

- Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Urząd Miasta i Gminy w Ostrzeszowie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Młodzieżowe Centrum Kariery OHP w Ostrzeszowie,
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o.,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- Komenda Powiatowa Policji,
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- jednostki oświatowe prowadzone przez Miasto i Gminę Ostrzeszów – 13, jednostki oświatowe prowadzone przez inne podmioty – 5,
- placówki prowadzące działalność leczniczą i terapeutyczną,
- Zakład Aktywności Zawodowej,
- Punkt Konsultacyjny w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnieniowych,
- Klub AA,
- Fundacja „Nowa nadzieja”,
- ZHP,

- ZHR,
- Placówki kultury (OCK, Biblioteka Publiczna, Muzeum Regionalne).
- Kompleks Sportowo-Rekreacyjny,
- Kluby sportowe,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej- Fundacja „Miłosierdzie”.

Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2024-2026 są:

- środki własne gminy – zaplanowane na każdy rok budżetowy,
- środki z budżetu państwa,
- środki ze źródeł zewnętrznych.

Przewidywane efekty Programu:

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinie oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny,
- wzrost efektywności działań i satysfakcji zawodowej pracowników MGOPS w Ostrzeszowie,
- zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej podopiecznych tutejszego Ośrodka.

Monitoring i ewaluacja programu

Koordynatorem Programu będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie. Program jest dokumentem otwartym i długofalowym, wyznacza cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Prowadzona ewaluacja będzie polegać na dokonaniu przeglądu zrealizowanych zadań, ocenie stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników oraz wprowadzeniu tam, gdzie zostanie to uznane za zasadne, odpowiednich zmian w sposobie realizacji zadań. Po zakończeniu Programu zostanie opracowane sprawozdanie, którego celem będzie ewaluacja. Uzyskane dane zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.

Uzasadnienie

Jednym z zadań własnych gminy wynikającym z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich programów wspierania rodziny, którego uchwalenie pozostaje w kompetencji Rady Miejskiej. Realizacja kolejnego programu ma za zadanie zapobiegać dysfunkcji rodzin poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia ze strony M. i G. Ostrzeszów. Program zawiera zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych poprzez zapewnienie im jak najdalej idącego, kompleksowego wsparcia ze strony instytucji gminnych oraz innych do tego powołanych. Głównym celem jest podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie rodziców i opiekunów w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione i konieczne.

Przewodniczący Rady Miejskiej Ostrzeszów

Tomasz Kosmala